

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะเป็นลำดับได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มี ลักษณะครอบครัว ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มี ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งหมด 1,100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดจากตำราต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์ และลักษณะของการวิจัยในการสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) จำนวน 37 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเป็นลักษณะการสำรวจรายการ (Check List) คำถามประกอบไปด้วย เพศ ลักษณะครอบครัว จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ จำนวน 5 ท่าน เมื่อผ่านการพิจารณา และปรับปรุงแก้ไข ได้นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมะขามสรรเสริญ อำเภอมะขาม จังหวัด จันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่า สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 19) ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้ แบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความ เชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8801

- ด้านลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9108

- ด้านภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8090

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการ วิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 2.1 ค่าความเที่ยงตรง
- 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมุติฐาน

- 3.1 ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม
- 3.2 ค่า F-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม
- 3.3 วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนนั้น เป็นภาพลักษณ์ที่อยู่ในระดับที่ดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียน ในระดับมาก ได้แก่ กิจวัตรของพระสงฆ์ การปฏิบัติตนในวัด การปฏิบัติตนในที่สาธารณะ และการปฏิบัติตนต่อฆราวาส การปฏิบัติตนในด้านต่างๆ ของพระสงฆ์ เมื่อนักเรียนได้พบเห็น ผู้ปกครองของตนเองทำบุญ ไสบาตร ทั้งในวัด และหน้าบ้านของนักเรียน รวมไปถึงที่สาธารณะต่างๆ เช่น ชุมชนในหมู่บ้าน โรงเรียน ตลาด เป็นต้น ก็จะพบเห็นกิริยา ท่าทางที่น่าเคารพ และศรัทธา ของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติต่อฆราวาสในที่สาธารณะต่างๆ

เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของ ครอบครัว กับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวม และรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มี ลักษณะของครอบครัว กับการ อบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ผลการทดสอบสมมุติฐาน นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง สามารถมีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ได้เช่นเดียวกัน และเพศของนักเรียนนั้นไม่จำกัดทัศนะที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ เพราะทัศนะนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งแล้วนั้นจึงเทียบได้กับ ภาวิณี หงส์เจริญ (2544 : 62-63) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนะเกี่ยวข้องกับความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือเชื่อในสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนะที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม หากมีความรู้มาก่อนว่า สิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนะไม่ดีต่อสิ่งนั้นเป็นต้น ดังนั้น กิจวัตรของพระสงฆ์ย่อมน่าเคารพ และน่าศรัทธาเช่นกัน เพราะนักเรียนมีความเชื่อ และศรัทธาว่าพระสงฆ์เป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติดี ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่สามารถเห็นกิจวัตรต่างๆ ของพระสงฆ์ภายในวัดได้ทุกกิจวัตร และทุกครั้ง แต่นักเรียนก็เชื่อ และศรัทธาว่าพระสงฆ์ในอำเภอสอยดาวเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว เปรียบเทียบได้กับผลการศึกษาของ เรืองฤทธิ์ พลนามอินทร์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษา บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ การพัฒนาด้านวัตถุ พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ ได้แก่ จัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม และถังเก็บน้ำฝน เพื่อการจัดการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อให้นักศึกษาแก่บุคคลทุกวัยทุกระดับ การอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมภายในวัด และสร้างศาลาการเปรียญเพื่อสาธารณูปการ ส่วนนอกวัดได้บริจาคเงินเป็นกองทุนการศึกษา หรือสมทบทุนอาหารกลางวัน และสนับสนุนการก่อสร้างศาลาประชาคมในตำบลและหมู่บ้าน การพัฒนาด้านจิตใจ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้อบรมประชาชนในการสวดมนต์ รักษาศีลพอๆกับการแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระ อบรมโดยใช้คำคม อุทาหรณ์และสุภาษิต ประกอบตามโอกาสอันควร จากกลุ่มคนส่วนน้อยไปสู่กลุ่มคนส่วนใหญ่ รวมทั้งแนะนำและชักชวนให้ลด ละ เลิก อบายมุขอีกด้วย การพัฒนาด้านสังคม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้ช่วยกระตุ้นจิตใจประชาชนให้กระทำความดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ร่วมประชุมและให้ข้อเสนอแนะการทำงานแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีและความสงบสุขในชุมชน

สมมุติฐานข้อที่ 2 ผลการทดสอบสมมุติฐาน นักเรียนที่มี ลักษณะครอบครัว มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ลักษณะครอบครัว ที่เป็นบิดา หรือ มารดา เสียชีวิต และ บิดา มารดา หย่าร้าง แยกกันอยู่ มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ดีกว่า นักเรียนที่มีลักษณะ

ครอบครัวที่ บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้การสูญเสียสมาชิกครอบครัว ไม่ว่าจะ เป็น บิดา หรือมารดา อาจทำให้ ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูบุตร ได้ดีขึ้น จากอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ ซึ่ง บิดา มารดา จะไม่เข้มงวดต่อบุตรของตนเองให้หลายๆด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัตนาวดี ศิริทองถาวร (2546 : 155) กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ เป็นการสร้างภาพในใจของคนเรา เกี่ยวกับ บุคคล องค์กร สถาบัน หรือสิ่งต่างๆ ให้มั่นคงเป็นที่ยอมรับ โดยอยู่บนพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ การสร้างภาพลักษณ์ ถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือในบุคคล หรือองค์กรสถาบันนั้นเป็นต้น และลักษณะ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บรวิมินด์ (Baumrind. 1967 : 639) กล่าวไว้ว่า การเลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่ นั้นเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่สนับสนุนให้ลูกมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะ โดยกำหนดขอบเขตของพฤติกรรม พร้อมทั้งมุ่งหวังให้เด็กเชื่อฟัง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังไม่ให้เด็กได้ เป็นตัวของตัวเอง โดยพ่อแม่แสดงการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก สนใจอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก ให้ความอบอุ่น มีเหตุผลต่อเด็ก ดังนั้นลักษณะครอบครัวของนักเรียนที่ บิดา หรือ มารดา เสียชีวิต และบิดา มารดา หย่าร้าง แยกกันอยู่ ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น่าจะมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ดีกว่า นักเรียนที่มีลักษณะ ครอบครัว บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ต่างกัน มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่า ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีผลทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาสอยู่ในระดับมาก จึงเข้าใจได้ว่า การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่มีต่อ ฆราวาสนั้น เป็นการปฏิบัติดี ในความคิดเห็นของนักเรียน รองลงมาเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ของครอบครัวที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเชื่อ ได้ว่าเมื่อนักเรียนได้เข้าใจ ให้ความเลื่อมใส ศรัทธา ต่อพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีแล้วนั้น ก็จะเชื่อว่ากิจวัตรต่างๆ ของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติอยู่นั้น ย่อมปฏิบัติดี สมควรแก่การเคารพและศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกาญจน์ (2541 : 47-48) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดู ในลักษณะที่พ่อแม่ให้อิสระกับลูก และ มักไม่เรียกร้องให้ลูกมีวุฒิภาวะ หรือความคัมลูก พ่อแม่จะขาดการอบรมลูก ยอมให้ลูกควบคุม ตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น เมื่อลักษณะครอบครัวเปลี่ยนไป คือมีสมาชิกครอบครัวเสียชีวิต อาจจะเป็นเหลือสมาชิกครอบครัวเพียง บิดา และบุตร หรือ มารดา และบุตร การอบรมเลี้ยงดูของ ผู้ปกครองที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะเปลี่ยน ไปเป็น การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว โดยให้หน่วยงานภาครัฐบาล หรือเอกชนเข้ามา มีบทบาท จัดอบรมผู้ปกครองถึงวิธีการ อบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตน ให้มีคุณภาพจิตใจดีขึ้น มีวุฒิภาวะดีขึ้น ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดี และถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สามารถนำมาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในจังหวัดอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์บวชใหม่ ในทัศนะประชาชนในชุมชน ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
3. ควรมีการศึกษาวิจัยลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนของผู้ปกครอง ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลจากการศึกษาที่ได้จากการวิจัยไปทดลองใช้กับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายว่าจะมีความแตกต่างกันอย่างไร
2. นำผลจากการศึกษาที่เป็นส่วนแตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ที่เป็นครอบครัวในเมืองกับโรงเรียนในชนบทว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ควรนำผลจากการศึกษาที่ได้จากการวิจัยไปทดลอง นำไปศึกษาเชิงสำรวจอาจจะได้ประโยชน์มากยิ่งขึ้นเพื่อหาสิ่งที่แตกต่างของกลุ่มนักเรียน